

Ajánlom orth kóser מדין של
kitünő boraimat.

Elsőrendű tokaji zamatos pecsenye és asztali borokat, nagyban és kicsinyben legolcsóbb árban.

LÁZAR MÁRKUSZ borpince
(volt Gecovits)
Budapest, VII., Klauzál-tér 16
Telefon: 40-5-54

כשר של מדין
Grosz J. József budai orthodox rabbi ur felügyelete alatt kezelt
fajborok
és **édes csemegeborok**

kicsinyben és nagyban házhoz szállítva legolcsóbban **FAHN FÜLÖP** borkereskedőnél, II. Margit-körút 3. Tel.: 53-4-81.

ארמון כשר של מדין
:: FÜSZERÁRUK ::
ecet, kakaó, burgonyaliszt paradicsom és mindennemű fűszerárú, a környéken a legolcsóbban és legmegbízhatóbban beszerezhető; valamint hitközségünk általi **MACZESZ, SMÜRE** macszliszt és tej hitközségi árban, házhoz szállítva
MUNCSIK GYULÁNÁL
Budapest, Kazinczy-u. 33 (Dob-u. sarok)
Vidékre rendeléseket pontosan eszközölök.

Kitünő orth. kóser bor מדין של
asztali, pecsenye, tokaji- és csemegeborok, valamint szilvórium, törköly, konyak, borovicska és seprőpálinka, mint minden esztendőben, most is a legolcsóbb árban, házhoz szállítva. — Saját gyártmányu **sol peszách szódaviz**, privátoknak is, nagy üveg 16, kis üveg 8 fillér.
BÜCHLER JÓZSEF, Budapest, Kisdíófa ucca 5 szám.

„SUR“ szappanpaszta
szappan, szóda, lugkő helyett egymagában surol. **Világos, foltmentes** új parkettet varázsol. — **Fehérbutort, fürdőkádat tisztít.**
Két szobához 1 kg. elég. — Ára P 1.—
Festéküzletekben.

Óvakodjunk azoktól, kik savanyu, égett, silány árut hangzatos rabbihecserekkel valódi boszniai szilva néven hozzák forgalomba.
ASZALTSZILVA
Boszniai 80/85, 25 és 12½ ládákban. Burgonyaliszt. Ecetsav 80%. Paradicsom püré 1/8 kg. dobozokban. Szege di édes nemes csemegepaprika, a budapesti orth. rabbiság hechsereivel ellátva. Csakis nagyban.
Fischl Mór, Budapest, Hajós-u. 31. Telefon: 14-4-90.

Budapesti Aut. Orth. Izraelita Hitközség

ÉRTESÍTÉS

A t. közönség szives tudomására hozzuk, hogy **VI., ANDRÁSSY UT 64 sz.** alatt saját kezelésünkben **orthodox kóser mézsárszék** nyitottunk, hol elsőrendű minőségű marha- és borjuhust hozunk forgalomba.

Marhahus-árak:
Rostélyos lapocka ... P 1,80
Tarja, vastagszegy ... " 1,50
Puhaszegy ... " 1,30
Borjuhus-árak:
Lapocka, karaj ... P 2,80
Szegy ... " 2,40
Vékonszegy, nyak ... " 2.—
Pörköltnek való ... " 1,60
A budapesti aut. orth. izr. hitközség előjárásága.

Pályázatok

Die orth. isr. Cultusgemeinde in Zagreb sucht einen שׂוׂיׂן der gleichzeitig auch Baal T'fillah und מוהל ist. Bevorzugt wird der auch hatoras hauroo besitzt. Offerte mit wenigstens durch drei bekannte orth. Rabbonim erteilte Kabbolo eventuell auch hatoras hauroo sind an die Ortodoksna Izraelitska Bogoštovna Općina, preko gosp. Samuel Zeitlin, Zagreb (Jugoslavija) Ilica 156, zu richten. Nur den zur Probe berufenen werden die Reisespesen ersetzt.
Zagreb, den 6. März, 1933.

Leopold Schwabenitz Sekretär.
Samuel Zeitlin Präsident

Apró hirdetések

Magyar-német kisasszony állást keres orth. házban, 1-2 gyermek mellé. Ajánlatokat: Mozsár u. 4. I. em. 6. alá. **Két gyermekhez, 7 és 10 éves, lehetőleg Bész Jákob-iskolát végzett kisasszonyt keresek nevelőnek.** „Jó német” jelige. **Engel orth. kóser étterem** Miskolc, Arany János utca 11. Kitiünő konyha, menürendszer. Házon kívül is. Lakodalmakat külön termekben is vállalok.

57 éves vallásos, gyermektelen özv. úriember keres özv. gyermektelen asszonyt, kivel házasság után a Szentföldre menne. Cím: Kertész u. 20. I. 9.

Für meinen Neifen behoveder Jungermann aus der Westslovakie, 26 Jahre alt, vom angenehmen Aussen, aus guter Familie, mit Kc 25.000 Baargeld, Textilfachmann, agil und tüchtig, suche entsprechende Einheirat. — Antrage unter Chiffre „Schidüch hogün“ befördert J. Müller, Bratislava, Edlov dvor.

Miskolcon Hitterné szefard orth. kóser vendéglője, Szolczay kapu 22., újonnan berendezve. Izletes házikoszt. Utazók találkozóhelye. Filléres gyorsok érkezésekor filléres menü.

Intelligens, vallásos, jó megjelenésű, ügyes kereskedő fiannak keresek, hozzáillő vallásosan nevelt, intelligens orth. úrileányt, megnősülés, vagy benősülés céljából. „Mazeltov 27” jeligére a kiad.

Rabbi hagyatékából származó, évtizedeken át gyűjtött, több száz kötetből álló értékes héber-könyvtár (köztük ritkaságok is) jutányosan eladó. Cím: Schreiber Akácfa utca 54. II. em. 10.

27 éves, jó családból való szolid fiatalember, volt talmudista, nőül venne háziasan, szigorú orth. szellemben nevelt leányt, aki üzletben is jártas. Esetleg benősülne. „Takarékos” jelige.

Miskolcon a legizletesebben és legolcsóbban **Rückmann I.** orth. kóser kávézó és étkezdéjében étkezhet. Budapesti kolbász és füstöltárú gyári árban kaphatók. Széchenyi u. 88.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET,
Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel.: 40-6-70

אללנע מיינע יידישע צייטונג

ב"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Külföldre 25 P.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Korein Dezső: Az ötnapos munkahét

A munkanélküliség leküzdésére irányuló nemzetközi célkitűzések egyike az újabb napirendre került negyven órás heti munkaidő behozatala. Ezáltal remélik a közgazdasági tudósok a munkanélküliség megszüntetését elérni. A gazdasági kataklizma egyik legsúlyosabb következménye a világszerte előállott munkanélküliség. Igaz ugyan, hogy sok különböző oknak kellett összejárnia, hogy a világ mai fejlett technikai és kulturális állapot mellett a gazdasági válság a mai mélypontra süllyedhessen. Sajnos az okok mindegyike külön-külön is elegendő lett volna az időnként rendszeresen visszatérő depresszió előidézésére. Nem felekezeti lap hasábjaira tartoznak a gazdasági világválság problémáinak megoldására felmerült csodaszerek feltárása. E helyen csupán a bennünket szombattartókat közelről érintő ötnapos munkahét kérdésének tanulmányozása érdekelhet és erről óhajtok néhány adatot közismertté tenni.

Az ötnapos munkahét bevezetése szorosán összefügg a szombattartók életfenntartási ügyével, ami főképpen a kötelező vasárnapi munkaszünet általánosításából kifolyó égbekiáltó igazságtalanságban jut kifejezésre. Igaz ugyan, hogy néhány nyugati államban: Hollandiában, Angliában, Franciaországban és Amerikában, azonkívül Törökországban is, részben vagy egészben, közvetve vagy közvetlenül, felszabadították a szombattartókat a vasárnapi, illetve Törökországban a pénteki munkaszünet kötelezettsége alól, azonban a többi országokban, így hazánkban is, semmiféle kedvezményt nem nyújt a törvény a vallásukhoz szigoruan ragaszkodó szombattartó zsidó állampolgárok részére. Hazánkban évtizedek óta folyik a harc a kulisszák mögött a teljes vasárnapi munkaszünet behozatala ellen,

hogy legalább a veszett fejsze nyeleként a vidéki boltok részére a néhány órai vasárnapi nyitvatartásban, a fővárosi élelmiszerkereskedések részére pedig reggel kilenc óráig való árusításban némi gyenge kárpótlást találjanak szombattartó hittestvéreink. Ez azonban csak mesterséges injekció, amely már azon miniszteri rendeletben, ha egy város kereskedőinek kétharmada a teljes vasárnapi munkaszünetet kívánja, azt az elsőfokú közigazgatási hatóság elrendelni tartozik, bizonytalan állapotot teremt. Ez a rendelkezés sajnos már több nagyobb vidéki városban jogerőre is emelkedett, ami által a szombattartás ismét erős támadási felületet kapott.

Már most, hogy volnánk a felszínre került negyvenórás munkahét elrendelése esetén? Nekünk szombattartóknak az ötnapos munkahét tulajdonképpen nem új, hisz a vasárnapi munkaszünetnek reánk való aktrójálása óta mi amugyis csak heti öt napot dolgozhatunk. Azonban ezen oktroj által az egyenlőtlen verseny igazságtalanságának súlyát teljes egészében érezzük és ez okozza különleges gazdasági hátrányunkat. Ha a negyvenórás munkahetet azonban úgy tervezik, hogy öt napot hét órával és szombat délelőtt öt órát dolgoztatnának, a szombattartók semmiképp sem lennének kielégítve. Egészen más volna, ha a week-end rendszer alapján a munkaadók heti öt napon napi nyolc órával dolgoztatnának, így a szombat és vasárnap teljes kétnapi szünet mellett kikapcsolódnék a munkaidőből. Ez volna a megoldásnak az a megfelelő formája, amely a főcél, az általános munkanélküliség csökkentése mellett a szombattartók eddigi gazdasági hátrányait is végleg kiküszöbölné. Egyenlő verseny és munkaidő mellett dolgozhatna a szombattartó kereskedő és iparos és a szombattartó munkavállalók elhelyez-

kedési problémája is végleg megoldódna. Emellett a vasárnapi munkaszünet kétségtelenül embervédelmi szempontból inaugurált szociálpolitikája is intenzívebb kielégítést nyerne.

Az ötnapos munkahét nagy úttörő munkájában az Egyesült Államok jár elő. Még a prosperity idejében vezette be Ford üzemében az ötnapos munkahetet, mert a fogyasztás emelése segített elő a többtermelést. Felfogása szerint a munkások két pihenőnap révén jobban bekapcsolódhatnak a fogyasztásba. Brentano a híres közgazdász pedig a következőket írja ezen kérdésről: „A rövidebb munkaidő mellett dolgozó államnak munkásai többet termelnek, mint a hosszabb munkaidőben foglalkoztatottak és a rövidebb munkanap alatti munkások a hosszabb munkaidejüket eredményben lényegesen felülmulják.” Gazdaságilag is tehát produktívabb eredményt lehet elérni a heti kevesebb munkaidő mellett és a munkanélküliség, ha nem is teljes egészében, de lényegesen enyhülést nyer. Hasonló véleményen vannak korunk legnagyobb elméleti közgazdászai Sombart, Hirsch és Mombéri az ötnapos munkahét tekintetében. A közgazdasági tudomány eszerint a kérdést elméletileg már eldöntötte.

A gazdaságkutató intézetek ezirányú mozgalmá mellett és annak hathatós támogatására amerikai hittestvéreink az új rendszer megvalósítása érdekében csodálatos munkát fejtenek ki. A „National Industrial Conference Board” (The Five-Day Week in Manufacturing Industries, New-York) 1929-ben megjelent közleménye szerint: „Az ötnapos munkahét bevezetésénél bizonyos iparágaknál a vallásos zsidóság gyakorlata nagy tényezőnek mutatkozott. A zsidóknak a szombati munka meg van tiltva. Ez a tilalom tudvalevőleg péntek estétől szombat

estig tart. Dacára annak, hogy ezen munkások is, akik eddig megszegették a világon sokat túlteszik magukat, a zsidóság jámborai és vezetői a felszínre került ötnapos munkahetet igen alkalmasnak találják a szombat vallási régi jellegének visszaállítására, ami miatt nagy világmozgalmat is indítottak. Igen érdekesen indokolja folytatólagosan az amerikai gazdasági jelentés a new-yorki zsidó szabóiparosok speciális helyzetével kapcsolatos gyakorlati megvalósulás vallásbeli és gazdasági előnyeit és erősen sikra száll az ötnapos munkahét mielőbbi általános bevezetése mellett.

Az ötnapos munkahéttel, mint a szombattartók kívánalmainak teljesen megfelelő megoldási móddal a szombattartók két év előtti berlini világkongresszusa is behatárolta foglalkozott. Dr. Bernard Drachmann new-yorki rabbi kitűnő előadásban és részletesen világította meg a kérdést a szombattartók szempontjából. Utána pedig egy kiváló orvos hittestvérünk dr. Henry Keller (New-York) egészségügyi szempontból igen érdekes statisztikai adatok alapján olvasta fel a kérdéssről írt tanulmányát. A berlini világkongresszus határozati javaslatot fogadott el, amely szerint az elnökség feladatává tétetett a kérdést állandó felszínen tartani és a genfi Nemzetközi Munkaügyi Hivatallal ezen ügyben érintkezésbe lépni. Ez tudomásom szerint meg is történt és a genfi hivatal nagyon komolyan foglalkozik a kérdés megoldásával. A helyi Somré Sabbosz-szövetségek közül azóta a new-yorki mutathatja fel a legjelentősebb eredményt, mert erős agitációja révén tavaly sikerült a szabóiparban az ötnapi munkahetet bevezettetni. New-Yorkban a konfekcióipar száz-ezer munkást és munkásnőt foglalkoztat és ezek túlnyomó része bevándorolt lengyel zsidókból áll. Most azok a

Orth. kóser של פסח
tea, ecet, paradicsom, aszaltszilva stb.
fűszerárak legolcsóbban kaphatók:
Özv. Neuwirth Józsefné
orth. kóser fűszerkereskedésében,
Budapest, Vasvári Pál u. 6 sz.
A bpesti orth. hitk. macceszelárusító
helye. Tej előjegyzés. Díjtalan házhoz
szállítás. Referenciát a bpesti orth. rabbi-
nátus nyujt.

SZERENCSEI של פסח CSOKOLÁDÉ
minden tábla a szerencsi orth. főrabbi hechsereivel ellátva

Központi iroda: Budapest, V., Zrínyi-utca 14. Budapesti raktár: VIII., Sándor tér 4. Telefon: 36-9-92.

szombatot, azt boldogan ünneplik. A példa igen jelentős, mert a hozzáfűzött gazdasági várakozások beigazolódtak és most más szakmákban is hasonló mozgalom indult meg.

Ime ily csodálatosak az Örökkévaló útjai. Az ötnapos munkahét általános megvalósítása esetén majd nemcsak az egész emberiség szellemi emelkedése szempontjából történne egy jelen-

Szemeszter végén

Melamed, vagy cházajr-bócher?

Beköszöntött a szép Niszon, a szabóipar hónapja és gyermekeink a szorgalmas tanulással eltöltött téli szmán befejezésével a megérdemelt egyhavi pihenőre hazatérnek, „kájajnim el arubajszehem — mint galambok az ő ducaikba”, hogy a szülői szeretet boldogságát a családi fészekben is élvezzék, míg elérkezik Rajschajdes Ijor, és megint kirepülnek a galambok, hogy felrisszult erővel szedgessék és gyűjtsék a szent Tóra éltető buzaszemecskéit.

Olyan momentumra szeretném a szülők figyelmét felhívni most a szemeszterközben, melynek megszívlelését végtelenül fontosnak tartom gyermekeink Tóranevélese szempontjából.

A fiúkat csak akkor küldjük jesivába ha előzőleg néhány évig jó melamednél tanultak és olyan fokot értek el, hogy egyedül tudnak tanulni, úgynevezett „cházajr-bocher” segítségével nélkül, mert a háború utáni években, sajnos, azt tapasztaljuk, hogy a tanulásban kellően meg nem alapozott tudású gyerekek — tisztelet a csekély kivételnek — a jesivában alig vizsik valamire.

Ne siessenek tehát a szülők a jesivához még éretlen fiaikat a cházajr-bócher jármába hajtani, ne csalják meg önmagukat, hogy elhelyezték gyermeküket és az tanul szorgalmasan, mert mi mindnyájan tudjuk, hogy házat csak a gondosan elkészített alapra lehet emelni, épüget csakis a gondos, hozzáértő melamed alapos előkészítése után lehet a zsidó ifjú abban a helyzetben, hogy a jesiva üdvös és eredményes legyen a részére.

Tapasztalaton leszűrt igazságok ezek mert magam látom és napról-napra erősebben meggyőződom róla, hogy csak lé. pészról-lépésre, de nem ugrásszerűen lehet

tős lépés előre, hanem ami bennünket szombattartókat leginkább érdekel, visszanyernénk vallásunk létalapját, a sabbosz kajdest, ami nélkül a zsidóság fennállását elképzelni nem lehet. Az évezredek szombatunk teljes szentségében fog felragyogni és nyugalmas napokat nyerünk a Tajró, avajdó és gemilüssz cheszed nemes kultuszára. Adja az Örökkévaló, hogy mielőbb így legyen!

a töratudás magaslatára emelkedni; a jó melamed pedig az a fundamentum, melyen gyermekeink tudása és zsidósága alapszik. Tehát becsljük meg azt a nagy kincsét, melyet ő jelent gyermekeinkre nézve és mindaddig hagyjuk őket a hűség, tapasztalt tanító „lábai előtt ülni” és tanítását élvezni, míg meggyőződünk róla „im even hü, nimüch!” — még ha kö is volt a gyerek feje, kemény volt a tudás befogadására, de a jó melamed hatása alatt megtört a keménység, megnyílt az értelem zsilpje és a Tóra fénye immár bevilágítja és alkalmassá teszi, hogy a jesiva tanulója legyen — cházajr-bócher segítsége nélkül.

Bizonyos, hogy rátermett, tehetséges és lelkiismeretes melamed sok van az országban, tehát hagyjuk gyermekeinket az ő tüziükél melegedni, alapos előkészületeket kapni a tanulásban és csak azután a jesivába menni. És meglássátok, ti zsidó szülők, hogy egész más lesz ezután a jesiva eredménye, büszkén mondhatjuk majd, hogy megfeleltünk a tóranevéles magasztos, szent kötelességének.

Herskovits Farkas (Edelény)

ארטה. כשר של פסח

macesz, tej, fűszerárak, boszniai szilva, burgonyaliszt, eceteszenc, ceras, csokoládé, kakaó, lekvár, paradicsom, bor, szilviorium stb legrégibb, legmegbízhatóbb beszerzési forrása:

özv. Schlanger Bertalanné

Budapest, Laudon u. 7. Telefon: 12-6-72,

Eladás nagyban és kicsinyben. Egész éven át és peszachra is a legfinomabb vaj és sajtok. Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek. Referenciát a bpesti orth. rabbinátus nyujt.

Németországi rabbik kiáltványai a rituális metszés (שחיטה) befiltásával kapcsolatban

Többhelyütt, így Berlinben, Wiesbadenben és egész Württembergben a nemzeti szocialista rohamosztagok a rituális metszést részben megakadályozták, részben hatóságilag betiltották. Hessenben eltiltották előzetes elkábítás nélkül a marha, sőt a baromfi rituális metszését. A „törvényhű rabbi egyesület” a következő felhívással fordult a hesseni községekhez:

— A hesseni kormány tiltotta az állatok rituális metszését. Ezzel tulajdonképpen lehetetlenné vált számunkra a húsfogyasztás. Előzőleg elkábított marhán a rituális metszést végeznünk nem szabad. Zsidó vallási törvényeink értelmében kötelesek vagyunk engedelmessé válni az ország törvényeinek. De a zsidó vallás örök I'teni szent törvényeinek érvénye megmarad mindenképpen. Mutasson a zsidóság példát arra, hogy áldozat árán is ragaszkodik az ő törvényeihez, mert a zsidó előtt magasztosabb az I'teni előírás, mint az anyagi élvezet. A kétségtelenül bekövetkező személyes nélkülözések ne tántorítsanak el minket a vallási törvényektől. Amíg a kormány megengedi a kívülről való húsbehozatalt, a rabbik ebben a tekintetben rendelkezé-

sükre fognak állni a híveknek.

— Hittestvérek, Hittővérek! e nehéz időkben tartsunk ki az évezredek I'teni parancsoknál!

Hirschfeld giesseni, Marzbach darmstadt, Bamberger mainzi rabbi.

Németország egyetemes (neológ) rabbi egyesületének kiáltványa a következő:

— Méltóságunkon aluli a felhangzott támadásokkal szemben megvédeni a zsidóságot. Vallásunk igazi szelleme mindenkihez szól, aki hallani akar. Történetünk tanúságot tesz arról, mi él valójában bennünk. Azt is tudjuk, mit jelent nekünk a német haza. Vallásunk az államhoz való hűségre tanít bennünket.

— Hittestvéreinkhez szólunk: „Ragaszkodjatok a hűséghez és a bizalomhoz! Őriztétek meg a büszkeséget és a gerinces erőt! Maradjatok hívek az apákhoz.”

Távíratok és jelentések szerint a hitlerizmus előnyomulása végzetesen sújtja az állami és városi szolgálatban levő zsidokat. Berlinben az összes zsidó bíraktól elvonták működési körüket. A berlini állami biztos az összes városi kórházakban

alkalmazott zsidó orvosoknak felmondott. A berlini kultuszminisztérium egyszerre hét miniszteri tanácsost bocsátott el. Breslauban a városi hatóság elhatározta, hogy semmiféle városi és közüzemi ügyet nem ad zsidó ügyvédnek. A bíróság maga pedig összesen 17 zsidó ügyvédnek ad tárgyalási lehetőséget. A hitlerista lap képviselője megállapítja, hogy ez nagyon igazságos eljárás, mert a zsidók Boroszló lakosságának 17 százalékát teszik. De azért a hitleristák fajtisztasági máris nagy veszélyben forog. Így a berlini első számú országos bíróság elnökéről Soeblingről — aki a legkérdelhetlenebbül jár el a zsidó bírósági alkalmazottakkal szemben — kiderült, hogy valamikor zsidó volt, Seligsohn volt a neve, a háború után szociáldemokrata lett, később átlépett a Papen pártba, de idejében a Hitler-pártba került.

Hogy a régi fejedelmi családok jóba igyekeznek lenni a náciakkal, mutatja az, hogy Münchenben az ottani lapokban két helyreigazítás látott napvilágot. Az egyik: Nem igaz az, hogy Ludwig főherceg felesége elnöke az antiszemitizmus elleni kiüzdelemre alakult egyesületnek (Gesellschaft für Abwehr). A másik cáfolat: Nem igaz

Mosni, surolni...
nem fáradtság többé!

A VIM könnyűszerrel tisztít mindent a háztartásban. A VIM kiadás és kíméletes. Kevés munkával ragyog minden a tisztaságtól. Nyugodtan használhatja, mert a VIM összetétele megfelel a rituális előírásoknak.

VIM

rituális háztartásban nélkülözhetetlen.

hogy a királyi várba süteményt szállító pék, akinek a neve Isaak, zsidó; mert az valójában régi keresztény polgár.

Ezzel szemben áll a „Victorie” francia napilap egyik közleménye Westrenn frankfurti rendőrfőnök egy beszédéről, amelyben azt mondta volna párhívei előtt:

— Biztosítalak benneteket, hogy nem fogom tovább megengedni, hogy a német földön született állatok azzal a szadista eljárással koncoltassanak fel, melyet a zsidó rítus ír elő. Ha a zsidó nem akarja cinni azt a húst, amit mi, akkor répával s krumplival táplálkozzék, mint mi a háború alatt. Németország felébredt. Ne reszketsetek azért zsidók, mi a törvény útján fogunk maradni. De olyan mértékben leszünk törvényesek, hogy az már magában elég lesz, hogy megzavarja dolgaitokat. Ha nem tetszik, akkor Palesztinába lehettek, hogy ott aztán egymást nyúzzátok le.

S hogy teljes legyen a kép, az „Associated Press” amerikai újságrösztt egyik megbízottja előtt a külügyminiszter a következőt mondta: „A külföldi zsidó propagandisták rossz szolgálatot tesznek a németországi hitsorsosainak, ha zsidóul dövésekről, kínzásokról stb.-ről szóló eltorzított és hamis híreket közölnek.”

כשר של סמך
Grosz J. József budai orthodox rabbi ur felügyelete alatt kezelt
fajborok
és **édes csemegeborok**
kicsinyben és nagyban házhoz szállítva legolcsóbban **FAHN FÜLÖP** borkereskedőnél, II. Margit-körút 3. Tel: 53-4-81.

Gondok, bajok, küzdelmek, eredménytelenségek

lancolata nehezedik nap-nap után a lelkekre, mégis optimizmust kell csepegtetni az emberekbe. Nem pusztán álom a **reménység!** Ezt kell megszerezni! Most ismét itt az alkalom! **Április 7-én kezdődik az új magy. kir. osztályorszájáték,** melyen 42.000 nyereget sorsolnak ki, közel 8 millió aranypengő összegben. **Az elérhető legnagyobb nyereget 500.000 pengő.** Juta-lom és nyeregek 300.000 P, 200.000 P, 100.000 P, 50.000 P, 40.000 P, 30.000 P stb. aranypengő. A sorsjegyek iránti élelnek érdeklődés a kedvező nyerési esélyekben és az összes nyeregek készpénzben való kifizetésében, valamint az állami ellenőrzésben leli magyarizációt. A sorsjegyek ára: 1 egész = 24 P, 1/2 = 12 P, 1/4 = 6 P, 1/8 = 3 P az összes főarúsítóknál, kik minden rendelést pontosan, figyelmesen, diszkrétan intéznek el.

A nagyvilágból

Zsidó nagykövet

Mint New-Yorkból jelentik, az amerikai kormány lengyel nagykövetté Bloom (Blum) amerikai szenátort fogja kinevezni. Az új nagykövet a republikánus párt egyik vezető politikusa és grodnói születésű zsidó.

A zsidók száma Törökországban
Konstantinápolyból jelentik: A legújabb állami statisztika kimutatása szerint Törökországban ma 81.872 zsidó él. A legnagyobb törökországi zsidó hitközség Konstantinápolyban van 46.698 lélekkel, a második nagy hitközség Szmírnában 16.501 lelket, az adrianopoli hitközség 6098 lelket számlál. Konstantinápolyban 6.76, Szmírnában 10.53 százalékat képezik a zsidók az összlakosságnak.

Egy ősrégi zsinagógát ástak ki a Karmelen.

Hivatalos jeruzsálemi jelentés szerint a palesztinai kormány régiségsztyála a Karmel hegén egy hatodik századbeli zsinagógát ástott ki. A falaknak egyharmadát sikerült kiemelni, a többi az újonnan épített házak alatt fekszik. Egy mozaikpadlót, egy kétkarú gyertyatartót, különböző kegszereket és két héber köfeliratot ástak ki többek között.

Női hitközségi elnök

A szomorú németországi viszonyok némileg derültkeltő hitközségi választásról jön hír a németországi Duisburgból. Az ottani szélsőséges neolog hitközségben megválasztották Lewy asszonyt hitközségi elnöknek. Megválasztott tehát *Jesaja* próféta fenyegető szava: „Asszonyok uralkodnak népemen.” De mindjárt utána olyan kijelentés is van, amely vonatkozik azokra, akik a választók gondolkodását téves irányba terelik: „Népem! a te vezetőid félrevezetők és ösvényeid menetét megrontják.”

A kőolaj galiciai „apja”

Bécsben a tavaszi Vásáron többek között a petróleumipar fejlődését is bemutatja egy pavillon. Ez zsidó szempontból annyiban érdekes, mert mutatja, hogy a kőolajnak világításra és ipari célokra való felhasználása terén az úttörés érdeme egy Abraham Scheiner galiciai zsidóé. Ő volt az első, aki a tulajdonát képező földön talált kőolajtartalmú iszapot nem csak kocsikenésre és gyógyszerül használta, hanem golyókká formálva vásárolon eladta világítási célra. Mindez képeken van bemutatva. Az egyik kép bemutatja a szakállas, pajszos Abraham Scheinert, mint a petróleumnak az apját. A második kép megjeleníti őt, amikor a vásárokon árulja az ő világító golyóit. A harmadik kép ábrázolja az ő végzetes balesetét, amikor a kezdetleges eszközökkel desztillálni akarta a petróleumot és súlyos égési sebeket szenvedett. Később

jobb desztilláló apparátust szerzett és ő volt az első, aki a drohobitzi gyógyszer-tárakba tisztított petróleumot szállított. A következő képek a drohobitzi petróleum műveket ábrázolják, amelyek tehát a zsidó találmányának tanúbizonyságai.

A palesztinai arabok bojkott-mozgalmá.
Hétfőn Jaffában mintegy ezer arab főnök elhatározta, hogy az angolokkal való együttműködés megtagadását megkezdi nem fizetnek adót és nem vásárolnak angol vagy zsidó árut. Végrehajtó bizottságot alakítottak, amelynek két hónapon belül el kell készítenie a határozat végrehajtásához szükséges rendelkezéseket.

A rebbek világából

A szanzi cadik híre a múlt század közepén bejárta a világot. Híveit arra intette, hogy az emberi technika legújabb vívmányainak szemléletéből is erkölcsi tanulságokat vonjanak le. Azt mondotta: a *telegraf* arra int, hogy az ember minden szóra vigyázzon, mert minden felesleges szót meg kell majd fizetni — odafenn; a *gyorsvonat* intsen megtérésre, mert néha egy perc miatt végzetesen el lehet kézni; a *telefon* juttassa eszünkbe, hogy mi itt beszélünk, de az égi kagylón mindent hallanak.

Gondolkodására jellemző a következő kis jelenet: Valaki hozott neki egy nagy aranyserleget, hogy használja azt fel majd, az adományozó lelki üdvére (*Vilij nismósza*). Erre fogta magát a „Szanzi” eladta az aranyserleget, árát szétosztotta jótékony célra — mert azt tartotta legmegfelelőbb lelki üdvösségi eszköznek.

A híres *ropschitz* cadik: R. *Naftoli Horovitz*, a XIX. század elején élt és a híres R. Mendl Rimanownak jó barátja volt. A „Ronschitz” híres volt elmés megjegyzéseiről. Egy emberről azt jelentették neki, hogy imádkozás közben fejtét a falhoz üti. Azt felelte rá:

— Ha komoly lelkesedésből csinálja üdv neki, de ha képmutatáskodik, megérdemli, hogy beleüti a fejtét...

Amikor egy jótékonyági akciónál az egyik vezető azon panaszkodott, hogy a szegények nagyon kishitűen nézik ezt az akciót, azt felelte:

— Micszámiban is így volt, azért jött előbb a „*vájajsá*” (a segítség) s csak azután a „*sajaminü*” (a bízalom)

כשר של סמך

kávépörkölés

cukor és fűszerőrés, a budapesti aut. orth. rabbiság felügyelete alatt, kizárólag Geiringer kávépörkölésében lesz feldolgozva.

VII., DOB-UTCA 37. Telefon: 37-9-07.
Vidéki pörkölést is vállalok.

Legújabb jelentések Németország felől

Angliában, Amerikában, Lengyelországban stb. általános bojkottmozgalom indult meg a német áruk ellen. Erre a horogkeresztes nemzeti szocialista párt, azaz a mai német kormányt azzal felelt, hogy április 1-étől kezdve kimondta a németországi zsidó üzletek ellen a bojkottot. A bejelentésre sokhelyütt tüntető tömegek vették körül a zsidó üzleteket, úgyhogy számos zsidó üzlettulajdonos máris jónak látta üzlete bezárását.

Berlinből jelentik: A szerdai minisztertanácsban, amelyen Hitler kancellár is részt vett, az április 1-re hirdetett zsidóellenes bojkottintézkedésekkel is foglalkoztak. Maga Hitler arra hivatkozott,

hogy ezeket az intézkedéseket azért kellett előre megszervezni, nehogy magából a népből induljon ki olyan mozgalom, amely ki nem számítható alakot öltött volna.

A német zsidók szövetsége és a berlini zsidó hitközségek elnöksége a birodalmi elnökhöz s a kancellárhoz levelet intézett. Hivatkoznak arra, hogy a német zsidókat megdöbbenette a nemzeti szocialista párt felhívása, amely a zsidók mellőzésére szólítja fel a lakosságot. Néhány ember hibája miatt, akikért a német zsidók sohasem vállalják a felelősséget, nem lehet az összes német zsidókat gazdasági romlásba dönteni. A német zsidók vériüket áldozták a hazáért vivott

harcokban és a világháboruban ötszáz-ezer német zsidó közül tizenkétezer vesztette életét. A németországi zsidó szervezetek a legnagyobb erőfeszítéssel és eredményesen küzdöttek a külföldi rémhírtérjesztő hadjáratok ellen és ezt a küzdelmet folytatni fogják. Ennek ellenére most az összes német zsidókat tönkre akarják tenni. A német zsidók az igazság és becsületük védelmében tiltakoznak az ellen a vád ellen, hogy ártottak a német népek, bíznak a birodalmi elnök és a kormány igazságszeretetében, hogy nem engedik őket megosztani jogaiktól, életlehetőségeiktől és a német hazától. A német zsidók a német néphez tartozóknak vallják magukat.

A kongresszusi zsidóság országos elnöke

E héten a magyar kongresszusi zsidóság szervezeti életében fontos esemény történt. A Budapestet is magában foglaló VI. községkerület elnöké választotta Stern Samu a pesti hitközség elnökét elnökhelyettesé dr. Endrei Henrik chevra-igazgatót. A VI. községkerület elnöke jogszokásból a kongresszusi irodának is elnöke. Ez a választás is megtörtént amennyiben az ország községkerületi elnökei összegyűlekeztek s a VI. község-

kerület választásának értelmében Stern Samu megválasztották országos elnöknek. Az új elnök tehát most már egyhangú választás után vezetni fogja a kongresszusi zsidóság országos ügyeit az egész cikluson át. Új szervezeti szabályzatot készítenek, amely az iroda tevékenységébe lendületet s élénkséget van hivatva hozni, ami orthodox szempontból is nagyon kívánatos.

Már a nyár elején, amikor Stern Samu megválasztása körül vihar tombolt, a *Zsidó Ujság* ő benne látta az agilis, a felekezeti ügyekkel teljesen odaadón foglalkozó vezető. Hogy erre most visszateérünk, ennek oka a háborúskodás tanulsága a zsidó hitéletre. Ime a nagy tusa csak az első választásig tartott. Amikor a választás megtörtént, lecsendesedett minden. Ha az ellenfelek, *budai Goldberger* és társai, *elvi* alapon küzdöttek

volna, akkor nem hallgathattak volna el olyan hirtelen, mert az elvi harcot nem lehet felvillanásszerű felbuzdulásban végigküzdeni; az elvek terén szívósan, következetesen kell tusakodni. De természetesen ahol nincs szó elvi harrról, ott a választás eredménye pontot tesz minden mozgolódásra. Az orthodoxia területén is tanúi vagyunk gyakran jobb ügyhöz méltó buzgalommal megindított céltalan, tartalmatlan személyi harcok.

A céltudatos emberben ellenfeleinek gyengesége azonban csak fokozza a teremtő munkára való hajlamot. Ezért nagyon óhajtuk, hogy az új elnök mostani megerősített pozíciójában a kongresszusi zsidóság beléletét és kulturális működését felvirágoztassa, mert egy élénk felekezeti közvélemény s pezsdülő kongresszusi zsidó felekezeti élet az orthodoxiára is üdvöshatással lesz.

SZIGORUAN MEGBIZHATÓ

ארמון כשר של סמך

TOKAJI BOR

3 liter 1924. évi 5 put. asszu 10'— P
3 liter 1924. évi asszu maszlás 6'— P
3 liter 1931. évi asszu maszlás 4'80 P
demiyyonnal együtt **bérmentve.**
MEGRENDELHETŐ:

SCHWARZ LEÓ,
szőlőbirtokosnál, TOKAJ.

Chόμεcmentes puder szigoruan megbizható chόμεcmentes anyagokból orthodox kozmetikus gyártmánya. Kapható: **Schmalhausen Böske** kozmetikusnál, Budapest, Rombach u. 13.

שול פסח - CUKOR

az orthodox hechsere reflektáló hitű hazai zsidóság részére ez évben is Központi Irodánk irányítása mellett készült. Ezt a felragasztott vignetták tanusítják.

A cukor gyártása ez évben is a **SELYPI CUKORGYÁR R. T.-nél** (Budapest, V., Zrinyi-u. 14.) történt, SILBERSTEIN DÁVID váci főrabbi vallási főfelügyelete alatt.

Központi Bizottságunk rabbikollégiumának legutóbbi vallási döntése szerint, az orthodox hívek csak olyan kereskedőknél szerezhetik be **Sel Peszach-cukor** szükségletüket, akik üzletükben kizárólag ezen központi felügyelet alatt készült kukrot árusítanak, nehogy az esetleges elcseserlésből, vagy összekeveredésből vallási tilalomszegések keletkezzenek.

A magyarországi autonóm orthodox izraelita hitfelekezet Központi Irodája (VI., Eötvös-utca 19.)

Szlovákiából

Asz eperjesi főrabbi ügye
Lau Chajim eperjesi főrabbi, aki lenygel állampolgár, nem kapta meg a további működéséhez a hatósági engedélyt. A tudós főrabbi egyelőre kénytelen volt elhagyni hitközségét, ahol 5 év óta működött.

Tanítójelöltek vallási kiképzése
Nemrégben megalakult Léván, Schulcz Ignác chevraelnök kezdeményezésére a Talmudtóra továbbképző ingyenes tanfolyama, melyet a lévai zsidó társadalom tart fenn, a hitk. és chevra támogatásával. A tanfolyamot Rosenfeld Izrael okl. rabbi vezeti, hallgatói pedig elsősorban a lévai áll. tanítóképző növendékei, akik hittanból és vallásismeretből alapos kiképzést nyernek a tanfolyamon.

Az érsekújvári Aguda-leányegylet özv. Gross Saroltáné a kitűnő pedagógus közreműködésével gyönyörűen fejlődik. Hetenként előadás van, amelyeknek sorát Stern Abraham rabbiné, az egylet díszelnőknője kezdte, utána Grafi Adolf igazgató neje tartott egyszerű előadást. Az elmúlt szombaton Herzog Gyula, a „Machziké Jesivósz“ országos elnökének neje adott elő tartalmassan, Rosenfeld Erzsi pedig szépen olvassott a szidráról.

A szlovenszkói „Bész Jákob“ leányhittaniskolák legtöbbje purimi előadást rendezett a növendékekkel, mely előadásoknak kimondott célja volt szórakozással a leányokat tanítani és vallásosságra nevelni. E törekvésben az Aguda és Bész Jákob intézmények lelkes barátja Löwy Herman is támogatta őket, amennyiben e célra „Eszter és Vasti“ címen egy 3 felvonásos darabot írt, melyben kizárólag csak leányok szerepeltek. Ungváron e darabot az ottani agilis tanítónő Löwy Mimi rendezésében nagy hatással adtak elő, minek anyagi sikerét az erkölcsi sikere is ült. A hálás szülők a tanítónőt az elismérés számos jelölve halmozták el.

A nagymihályi rabbiság
Mint Michalovceáról írják nekünk, a Rabbí Simon Ehrenfeld főrabbi elhunytával megüresedett főrabbiszékét rokonával Ehrenfeld mattersburgi főrabbiával óhajtkák betölteni.

Esküvő Nyitran
Impozáns keretben ment végbe e hó 7-én R. Mordechai Vorhand rabbi leányának esküvője Reich József námesztói főrabbiával. A vőlegény a nemrég elhunyt bátorkeszi főrabbi fia, ill. Rabbí Reich Koppel z. c. l. budapesti főrabbi unokája. Az esketésnél nagy, díszes közönség volt jelen; ott volt R. Majse Vorhand makói főrabbi; a menyasszony nagatyja, úgy mint a Reich rabbi család számos tagja. Az estebéden is Tórabeszéd hangzott el.

Beteg a radomyslei gaon
Kassai híradás szerint, az orth. hitk. rabbiságának egyik tagja, a radomyslei gaon: Rabbí S'müel Engel (S'müel ben Eszter) igen súlyosan megbetegedett. Legújabb jelentésünk arról számol be, hogy a gaon állapotában javulás állt be.

Berlini tudós nyilatkozata Munkácson
A munkácsi főrabbi leánya menyegzőjén, mint megírtuk, megkülönböztetett tisztelettel vették körül a berlini orthodox rabbiseminárium tudós tanárát, dr. Weinberg rabbit, aki az örömapa régi tisztelője Elegáns fekete zsakettöltője és cifnédere új színt hozott a sok kaftán és strámlí közé. A berlini tudós nyilatkozott a Munkácson megjelenő „Jiddische Zeitung“-nak, amely nyilatkozat a németországi zsidók helyzetére vonatkozólag bizonyos mértékben megnyugtató.

Dr. Weinberg nézete szerint remélhető, hogy Hitler tanulni fog Mussolinitól, az ő ideáljától, és nem fogja politikai elgondolásait antiszemitizmussal összekeverni. Hiszen a nemzeti szocialisták törekvései antiszemitizmus nélkül igen nagy barátokra találhatnak a német zsidók körében, akiknek német patriotizmusa közmondásos. Nem valószínű az sem, hogy az első felbuzdulás leiggadása után, a kormány ragaszkodni fog a rituális metszés

Paróká k divatos, izléses
hullámos hajból csak
PIECHNIK ÉS MECHTL-nél
Budapest, IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

Méret utáni férfi- és gyermeköltönyök, férfi- és gyermekfelöltők
Deutsch Mór és Fiainál
Budapest, Károly király körút, Központi városháza

Nagy szerencsében részesülhet
ha nálunk vesz részt az
osztálysorsjátékban
Főnyeremény szerencsés esetben
500.000 pengő.
Minden második sorsjegy nyer.
Rendeljen tehát mielőbb sorsjegyet
Weiss Béla és Társa
bankház főelárusítóknál
Budapest, VII. Dob-u. 9
Sorsjegyek árai osztályonként
Egész 24 P., fél 12 P., negyed 6 P
Huzás április hó 7.-én és 10.-én
Telefon: 42-3-88. Szombaton zárva.

eltöltéséhez. Hiszen ezzel a külföld előtt nyíltan dokumentálná, hogy a tilalom nem az állatok megkínzását akarja elkerülni hanem a zsidók megkínzását célozza. Bizni kell abban, hogy igaz, amit Nagy Frigyes mondott: „Németország jogálmam“ A zsidóknak tehát nem lehet más politikájuk, mint az okvetlenül bekövetkező kijázanodást kivárni.

Figyelem! peszachi olesó árainkra:
SZÉDEREST
P. 1'80. Menü P 1'50. Hustalan menü P 0'86. Előfizetéseket már most elfogadjunk. — **Mai áraink:** Menü P 1'24, tészta nélkül P 1'— Hustalan menüt már P 0'70-ért adjunk.
WEISZ JENŐ, VII., Dob-utca 37

רמתי כשר של סמך
:: FÜSZERÁRUK ::
ecet, kakaó, burgonyaliszt paradicsom és mindennemű fűszerárú, a környéken a legolcsóbban és legmegbízhatóbban beszerezhető; valamint hitközségünk általi MACZESZ, SMÜRE, maczessziszt és tej hitközségi árban, házhoz szállítva
MUNCSIK GYULÁNÁL
Budapest, Kasinczy-u. 22 (Dob-u. sarok)
Vidékire rendeléseket pontosan eszközölök.

A sirok ápolása
ugy a régi Kerepesi-utí, mint az új központi izraelita temetőben
április hó második felében veszi kezdetét.
Befizetések a Pesti Chevra Kadisa székházában, VII, Erzsébet-körut 26, szám alatt már most eszközölhetők, esetleg ugyanoda postán is beküldhetők.

Ugyanott kész férfi- és gyermekruhák nagy választékban

Rabbi Jiczchok Lőrincz זצ"ל

A magyarországi orthodoxia körében mélyeséges részvétet fog kelteni a 80 éves aggastyán nagyoroszi főrabbinak R. Jiczchok Lőrincz-nek kedden bekövetkezett elhunytja. Csütörtökön temették nagy részvétel és beszéddel. Tíz gyermeke siratja.

A megdicsőült a régi gárdából való; R. Áron Dovid Deutsch balassagyarmati gaon tanítványa volt; azoknak sorából került ki, akik még átéltek azokat a harcokat, amelyeket az orthodoxiának vívni kellett önállóságáért. A boldogult azonban a béke embere volt. Kis nőgrádmegyeyi faluban székelt 52 év óta, s egy-néhány szomszéd helység tartozott rabbisági kerületéhez. Valamikor a falusi s a kisebb hitközségek az orthodox zsidóság nagy erősségei voltak. „Menjünk ki, Kedveltem a mezőre, időzzünk a falvakban“ (nolinó bak'forim)! A Szentírás e szavát a talmud így írja körül: „Ne itélj meg bennünket a nagyvárosok lakossága szerint.“

riut, ahol a mindenféle bűnök tanyszának haviem a faluban élő emberek mértékével nézz reánk, akik a Tóra útjain haladnak.“ Így volt régen. Most megváltozott a helyzet. A falusi zsidóságot a gazdasági helyzet kiszorította a faluból s a város felé sodorta, a megmaradt gyér számú falusi lakosságnak ellentálló képessége a környezet vállaltalanító hatásával szemben egyre gyengébb (nolino bakajfrim). Nagy s nehéz feladat van tehát egy kimondott falusi kerülettel bíró orthodox rabbinak.

R. Jiczchok Lőrincz teljes odaadással az orthodox tradíciók fenntartásáért szálalt síkra, békés, szelíd, derék egyénisége példaadó volt. Egész énye mély vallásos. ságot sugározott, szerény életpozíciójának állandó Tórabuvarkodása, tisztelettel s megbecsülést szerzett. „V'cholach lefo-necho zidkechó — vonuljon el előtte az ő jámborsága, amikor I'ten dicsősége most magához szólította.“ — הנצי"ה

A S'loh a Szentföldön

Most, amikor a jeruzsálemi orthodox hitközség új főrabbit kap Duschinszky huszti főrabbi személyében, aki nemrég fővárosunkban időzött, érdemes felemlíteni, hogy 300 év előtt Bécsen és Budán keresztül utazott ugyancsak Palesztinába a zsidó szellemi életnek egyik kiváló reprezentánsa: **Rabbi Jesájo Horovitz**, a „S'loh“ szerzője. 1558-ban született Prágában; Lengyelország több városában, majd Frankfurtban s Prágában működött rabbiéknél. 63 éves korában elhatározta, hogy a Szentföldre utazik. Utját önmaga leírja a nagy művében közölt. övéhez intézett levelében. Hosszas kalandok után érkezett Szaffed (Cz'fász) városába. Miután megismerték, felkereste egy küldöttség, amely arra kérte, hogy jöjjön és foglalja el náluk a rabbiságot. R. Jesájo nem akarta elfogadni, mert Jeruzsálembé vágyakozott. Amíg ott volt, addig tanulmányozta a kabalisztikus frásokat, az „Ari“ kéziratban lévő műveit, amelyet azután felhasználta az ő nagy mű-

vében. Gyakorlatiasság iránt is volt érzelke, amennyiben részletesen tudósítja hozzártartozóit, hogy mennyi kell a megélhetéshez és milyen ott az életmód. Elmondja, hogy ott meglátogatta Hajsá proféta sírját, amely mellett egy üditő forrás fakadt. Ott gyertyát gyújtott Németországban maradt övéiért, majd előadást is tartott, amely vonatkozik arra a midrásra, hogy a proféta ősapja: **R'ivón** megtért bűnétől és azért hangzott feléje a vigasztaló égi ige: **Sivó jisroél**. Ezt a haftórát elmondta a sírnál nagy áhítattal. A S'loh ezután felsorolja, hogy milyen sírokat (Hilél, Samaj, Rabbí Jajchonon Haszandlor) látogatott meg. Minden sírnál más és más imát mondott. Rabbí Simon ben Jajchó, a **Zajhár** szerzőjének sírjánál pedig a **Zajhár** tanul nagy áhítattal. Szombaton nagy előadást tartott és utána megint felajánlották neki a szaffedbeli zsidók a rabbiságot, holott szefárdok voltak, akiknek előítéletük van az askenázok ellen. De ő ismét elutasít-

totta az ajánlatot és kijelentette, hogy Jeruzsálemben akar működni. Oda az út Tiberiason keresztül vezet és csodálkozott azon, hogy ott a mohamedánok **Jochevednek**, Majse Rabéni anyjának a sírját mutatják.

Jeruzsálemlről az áhítatnak mélyeséges hangján és vallásos elragadtatással beszél Nagy reményeket fűz működéséhez, bár anyagi helyzete romlott. Elmondja, hogy most összes vagyona 100 tallér és hetenként szüksége van 3 tallérra. Az askenázok lakást is rendelkezésére bocsátottak. A S'loh nem felejté el megírni, hogy a közbiztonság igen jó, az olcsóság is nagy, libákat és baromfit olyanokat lehet kapni, mint Prágában, jobb a bor és a gyümölcs. Igen üdvösnök mondja azt a szokást, hogy a kohániták **naponként** elmondják a papi áldást (düchenolnak) és ő abból a reá jutott áldásból küld gyermekeinek is. Tudja azt, hogy a szellemi keretbe földi keret is szükséges és ezért rendkívül módon megdicséri a szefárdokat, hogy szorgalmasan építkeznek és valahányszor egy-egy nagy ház építkezését látja, úgy érzi, hogy közeledek a megváltás. Mindezek után ismét el ismételtén felszólítja hozzártartozóit, hogy jöjjenek ki minél előbb.

Négy évre rá menekülni kellett R. Jesájónak Jeruzsálemből egy katonai megrohánás miatt s visszautazott **Cz'fászba** ahol befejezte a nagy művét, a „S'loh“ című nagy erkölcsi encyklopédiát, amely szentséges életfeljegyzésével örök tanúságot fog tenni.

אנילנוm orth. kóser של פסח
kitűnő boraimat.
Elsőrendű tokaji zamatos pecsénye és asztali borokat, nagyban és kicsinyben legolcsóbb árban.
LAZÁR MÁRKUSZ borpince
(volt Gecovita)
Budapest, VII., Klauzál-tér 16
Telefon: 40-5-54

Lakodalmi díszebéd már P 2.50-től
Nissel étteremben, Rombach utca 16.
Löwinger Sámuel Kaba. Házasságközvetítő, Biztos eredmény! Válaszbélyeg.

Legjobb és mégis Legolcsóbb
orth. kóser של פסח csokoládé (mogyorós is)
1/6-os és 1/10-es táblákban, legfinomabb kivitelben. Elsőrendű cukorka, desszertek és különlegességek.
WEISZ MÓR keksz, kétszersült s süteménygyárában
Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: 42-3-65.

Az Aguillár-család

Elbeszélés. 43. Irta: **Dr. Lehmanu**, mainzi rabbi
(Fordította: **MÜLLER IGNÁC**)

Mig Diegó a legelőkelőbb társaságban időzött, addig anyja az inkuizíció sötét börtönében, egy fapadon kinyúlva, gyöttrődött fájdalomában. Húsz éve telt el annak, hogy a szerencsétlenség rászakadt. Elvesztette egyszerre férjét és fiát a legborzasztóbb módon; minden vigasza leányában volt, eljegyzésével az örömmel a sugara kezdett beragyogni a házába és most hirtelen vége lett mindennek. Vissza-gondolt apjára, akit elégettek, de aki a máglyán l'ten ne-gondolt a férjére, akiről az hitte, ugyanilyen sorsra jutott. A követke-zőket mondotta magában, felsóhajtván:

— Vágyakodom azután, hogy máglyatűzben elégetve,

a lelkemet Hozzád emeljem, Mennybéli Atyám, hogy meg-találjam szüleimet, férjemet és fiamat. De, hogy fog a leányom megállni a nehéz próbában?! Ellen tud-e majd állni a rettenetes torturának? Nem lesz-e gyenge és nem fogja megtagadni hitét, hogy megmentsé életét és azután ki fog szabadulni, de teljesen elhagyatottan fog vándorolni az életben. Én szívesen halok meg. Az én halálom bárcsak áldozat lehetne, arra, hogy az én ártatlan leány-kám, a kedves galambocskám, ne essen áldozatává az inkuizíció ragadozó keselyűjének.

Könnyzápor borította arcát, amikor ezt mondta és ezek a könnyek egy kissé enyhítették bánatát. Egyszerre nyi-korgott az ajtó, lepatantak a zárok és belépett egy fiatal-ember porkolábnak egyenruhájában, kezében lámpást tartva.

Donna Annunciata fölriadt és ijedten kérdezte:
— Mit akartok? Meg akartok ölni? Akkor legalább engedjétek, hogy még egyszer lássam az én gyermekemet.

Megoldott probléma! Asszonyok öröme!

Sikerült a büzös kénhidrogén-illatot a késnélküli borotválópor készítményeinkből eltüntetni.

Nem lesz többé lakásában kellemetlen szag, ha a mi készítményeinkkel borotválkozik!

Ismételadónak nagy kereseti lehetőség!

„Barbirin“-t mert utánozzák, ism. ételadókna k „Dumping“ árban adjuk. 1/4 kg-os doboz 16 f. 1/2 kg-os 32 fillér — visszavonásig — minden kg-hoz 2 gratis minta. 50-100 kg vételnél külön engedmény.

„Rasol“-nál 40% „Kumalatornál“-nál 50% engedmény.

Borotválóporunkat kizárólag ásványanyagból készítjük és ezek chlómentesek.

„RASOL“ VEGYIPARI VÁLLALAT
Budapest, VI. Sziv u. 4.
Tel.: 114-84. (Szombattartó cég)

Most vegyen peszachra szédertálat és ezüst serleget, melyből egyelőre nagy választék van,

Heiden Leó

Budapest, VII. Király-u. 21

ezüstárugyárában. Eladás nagyban és kicsinyben. Alkalmi vételek állandó kiállítása. Szombaton zárva. Ezüst és briliáns ékszerek, órák állandó nagy raktára.

Minden gondos háziasszony

ma már csak orth. kóser של

„MANNA“

cikória kávét használ. Két orth. rabbinátus felügyelete alatt készül. Szám-talan rituális háztartás nem használ más gyártmányt.

Gyártja:

Fodor Jakab és Tsa
Budapest, X. Maglódi-ut 17.

Kapható minden fűszerüzletben.

Meisels házasságokat legdiszkrétebben közvetít. Taliszsözöve, könyvkereskedés. Rombach utca 8. (A Rombach templommal szemben.)

Stühmer-féle של csokoládé

a budapesti orth. rabbinátus felügyelete alatt. Kapható mindenütt. Vizonteladók az eredeti hechser másolatát kapják.
Gyár: Budapest, VIII., Szentkirályi ucca 8. szám

Butorok: kombinált szekrények, rekamierek, hangulat-lámpák, hálók, ebédlők, uriszobák, konyha- és előszoba-butorok, kárpitosárak nagy választékban

RENNER TESTVÉREK butornagykereskedők VI., Nagymező-u. 31
Szombaton zárva. Fizetési kedvezmény. Fiókház: Nádor-utca 21.

HIREK NAPTÁR

Sabosz Vajikró, Niszon 5.
Gyertyagyújtás (Bpest): 6.—
שנה kimenetele " 6.55

Sabosz Czav, Niszon 12
— Sabosz Hagodajl —
Gyertyagyújtás 6.10, שנה kim. 7.05
Vasárnap este: **bedikas choméc**
Hétfő (április 10): **Erev peszach**

— A Kazinczy-templomban e héten szünetel a főkántori bemutatkozás. A múlt héten, amin jelentettük, Herstik Márton, a kiváló halasi főkántor látta el az i'tentiszteletet, a jövő hétre a litvániai Mir főkántorának jövelele van kilátásba helyezve. Ezzel azután lezáródnak a főkántori bemutatkozások.

— **BORBEVÁSÁRLÓK FIGYEL-MÉBE.** Illetékes helyről figyelmeztetnek bennünket arra, hogy a peszachi borbevásárlásnál ügyelni kell a hechser fojó évi keltezésére is. Csak új hechserrel ellátott bort vásároljunk.

— **Kérelem!** Megdicsőült R. Jákaiv Spira néhai tarcali főrabbi hátrahagyott iratait, tisztelőinek s tanítványainak sok-szor kifejezésre jutott kívánságára, gyermekei ki akarják nyomtatni. Igen kéretnek azok, akik a megboldogult gaon bármilyen halachikus, agadikus írásának, vagy reponzumának (saalajsz i'itsüvajs) birtokában vannak, hogy küldjék ezeket be eredetiben vagy másolatban, a köv. címek egyikére: Rosner Hermann főrabbi Tarcal, vagy Spira Mór étkezdéje, Uzhorod 2.

— A **debreceni Bikur Chólim** egyesület f. hó 26-i közgyűlésén megválasztottak: Mező Ármin elnök, Angyal Ferenc alelnök, Dénes Miklós pénztáros, Spitzer Herman ellenőr. Betegfelügyelők: Danzinger Dezső, Hoffer Lajos, Sichermann Sámuel. A választmány többi tagjai: Bernfeld Ernő, Berger Dezső, Klein Béla, Klein Lajos, Weissenberg Sándor stb.

x **Chómecmentes** a jelen számunkban hirdetett Rasol-borotválópor.

x **Szenzációs találmány** egy hittestvé-rünk részéről a „Sur“ szappanpaszta, amely szappan, szóda és lúgkő helyett mindent surol, tisztít, a legtökéletesebben. A Surral súrolt parkett világos, foltmentes lesz, míg az eddigi gyakorlatnál a szóda és lúgkő a padlót barnítja, a beeresztőviasz fényét csökkenti. A Sur szappanpasztával a már beeresztett parkett súrolás nélkül is csak felmoshatjuk és újbóli beeresztés nélkül tovább kefélhetjük, miáltal olyan lesz, mint az új beeresztés. A Sur szappanpaszta kütünő fehérbútor és fürdőkád tisztítószer, a festéket nem marta.

ארטה. כשר
של פסח
מכרם ישראל

Saját szüretelésű
peszachi borok

CSAK
WEISZ MENDEL-nél

a legolcsóbbak!

Peszachra tokaji különlegességek és mindenféle pálinkák של

Széderesték

az új, fényesen berendezett

fehértéremben,

ahol egész éven át esküvők és társasvacsorák, rendeztetnek

Halkülönlegességek!

WEISZ MENDEL

orth. vendéglője
BUDAPEST

Wesselényi- és Kazinczy u. sarok.

Cimre ügynöki!

(Sürgöncim: Orth. Weisz,
Budapest Wesselényi-utca)

— **AZ ABAUJSZÁNTÓI SASZ-CHEVRA** szijum hasasz-ünnepélyt rendezett. Deutsch Jenő főrabbi elmés hadron-ját Roth Ignác mélyenszántó Tóra-fejtegetése követte. A tisztújítás során Roth Ignácot elnöké, Roth Hermann alelnöké választották.

— **NEGYVENÉVES JUBILEUMÁT** ünnepelte a napokban a nagymartoni (Mattersburg) Tiferesz Bachurim, dísz. közgyűlés keretében. Kerpel Móric T. B. elnök ünnepi beszédben körvonalozta az az egyesület működését. Az ezt követő banketten Ehrenfeld Sámuel főrabbi Taussig Izrael rabbi és Kerpel Sándor szólaltak fel. Az ünnepély emelkedett hangulatban a főrabbi zárószavával végződött.

— **A NAGYSZOMBATI ORTH NÖEGYLET** kitünően sikerült jótékony célú purimi teacstélyt rendezett, szigorúan orth. keretben. A műsor összeállítására Deutsch Bozsena tanítónő érdeme; kivülc Fürst Sárika és Feuer Bertus stb. szerepeltek kitünően. Az ünnepély, melynek rendezését Fürst Béláné, Schwarcz Ignác, Krausz Gáborné stb. végezték Reich Vilmosné elnök kedves zárószavával ért véget.

— **Glattstein Aladár** z. c. l. Mezőcsát-ról írják: Súlyos, pótolhatatlan veszteség érte hitközségünket R. Jiczchok Glattstein elhunytával. Hirtelen, váratlanul, legszebb férfikorában, hitéleti munkásságának színteréről szólította magához az i'teni Gondviselés. Önzetlenül, tiszta zsidó szívvel, lelkesedéssel, önfeláldozással, nagy zsidó és világi tudásának teljes latbavetésével szolgálta hitközségét, ahol az iskolaszék, majd a Chevra élére került. Magánéletében is szigorúan vallásos életet élő, gyermekeit ősi zsidó szellemben nevelő, szegényeket bőkezűen gyámoltó, makulátlan becsületű, igaz, egész férfú volt. Zajin Adarkor még jelen volt az Altmann főrabbi úr által tartott dróson Előkészületeket tett, hogy a Chevra közgyűlésen elnököljön. Hirtelen rosszul lett és másnap hajnalban átadta nemes lelkét Teremtőjének. Temetése óriási részvét mellett folyt le. Megjelentek a hatóságok vezetői, az összes felekezetek lelkészei és a község apraja-nagyja. Tannenbaum tornai főrabbi, Altmann mezőcsáti főrabbi, Neufeld Simon miskolci rabbi búcsúztatták szíveikig megható heszpedokkal. F. S.

— **A MISKOLCI T. B. jótékonycélú** purimi színjátékot rendezett, Rosenthal Jenő és Béla, Vitriol Ignác, Basch J. M. Zsupnik Mór, Schwarcz Ferenc és Jenő Klein, Deutsch Bernát és Indig szereplésével. Az ezt követő *melave Malkón* divré tajrónt mondtak: Steinmetz Andor, Rosenthal Jenő, Lichtmann Lajos, Zimmermann Béla, Weingarten Gyula, Holländer Ármín rendezőknek Edelstein Aladár fejezte ki az egyesület köszönetét.

— A CHASZAM SZAJFER UNO. KÁJA MEGHALT. E napokban elhalt Jeruzsálemben 82 éves korában a Chaszam Szajfer leányának leánya, özv. Krausz Sára, aki már hosszabb idő óta Jeruzsálemben lakott. A temetése aznap a zsidó lakosság nagy részvéte mellett ment végbe. A Magyar Házakban volt lakásából viték a Chaszam Szajfer-jesiva beszhamid-rosa elé, ahol többen heszpedet mondtak fölötté. Nagy vallásosságán kívül kiemeltek rendkívüli okosságát. A világháború alatt a szentföldieknek nagy szolgálatot tett: a Svájcban lakó fia útján fönntartotta az összeköttetést a hadviselő orszá-

gokkal és azáltal a pénzküldeményeket Palesztinába lehetővé tette. Krausz M. badeni rabbi édesanyját gyászolja az elhunytban. — הנצחיה

— A MEZŐCSÁTI SASZCHEVRA Ador 4-én a *Netá Szajrék* és a *Jam sel Jehüdo* hírneves rabbijai Jahrzeitja alkal. mából, *szijüm hasaszt* rendezett. A sírboltnál elvégzett áhitatos imák után a kö-zönség a templomba vonult, ahol Altmann Fábán főrabbi nagyhatalmú emlékbeszédet mondott. A szijüm-banketten a tornai mezőkövesdi, paksi, verpeléti, diósgyőri főrabbi és Altmann Sámuel bpesti egy-leti rabbi mondtak divré tajrót. — Ugyan.

aznap avatták fel a néhai R. Jüdo Altmann tavaly elhunyt özvegyének síremlékét Rabbi fiai, a tornai főrabbi és egy Mező-csáton lakó öccse mondtak avatóbeszédet

— **Rabbiválasztás Nászodon.** Nászod-ról írják nekünk: Hitközségünk lelkesedéssel főrabbinak választotta Kaufmann Jakab margittai alrabbit.

— **AZ ÓNODI CHEVRA KADISA** Ador 7-én ünnepelte alapításának 70-ik évfordulóját. Donath Fülöp főrabbi klasz. szikus emlékbeszédet mondott. Este ban-kett volt, amelyen Ungár Soma, Klein Vilmos chevraeliökök és Hartmann Jenő hitk. elnök szónokoltak.

Hirdetmény maczozs-elárusítás tárgyában.

Alulírott előljárással ezennel közhírré teszi, hogy az általános maczozs-elárusítás megkezdődött. A maczozs csakis sértetlen zárószalaggal ellátott dobozokban kerül forgalomba. Ára: kg.-ként P 1'70, dara és liszt P 2'—, 12 drb. smüre P 2.—. Elárusítás a központban d. e. 8—1-ig s. d. u. 3—7-ig; fiók-jainkban és a kereskedőknél 8—12-ig és 2—7-ig. A Budapesti Aut. Orth. Hitközség Előljárássága.

Elárusítóhelyek jegyzéke:

Központi elárusítóhely: VII., Dob-utca 35

Margit körút 7.	Hitközségi mézárászék
II. kerület:	
V. kerület:	
Nagy S. u. 7. (Hajnal u.)	Deutsch Albert
Sólyom u. 24.	Hitközségi mézárászék
Sziget u. 17.	Krausz Vilmos
Visegrádi u. 8.	Mandel Ignác
Visegrádi u. 26.	Salezter Testvérek
VI. kerület:	
Andrássy út 62.	Grosz Benjámín
Andrássy út 74.	Mandel Simon
Csengery u. 59.	Adler Jakab
Horn Ede u. 14.	Roth Ábrahám
Hungária körút 74.	Katz Hermann
Hunyadi tér 7.	özv. Günsberger Miksáné
Izabella u. 69.	Domány Ernő
Laudon u. 1.	Blau Bernát
Laudon u. 3.	Rebenwurzl S. és I.
Laudon u. 9.	özv. Schlanger Bertalané
Lehel-piac (Községi mel.)	Spirer Ábrahám
Nagymező u. 50.	Skrek Lipót fiókja
Paulay Ede u. 28.	Guthlon Zsigmond
Próféta u. 9.	özv. Szandel J. Herschné
Vasvári Pál u. 6.	özv. Neuwirth Józsefné
Vörösmarty u. 25.	Muncsik Izidor
VII. kerület:	
Akácfa u. 27.	Zucker Benjámín
Akácfa u. 34.	Bandel Izsák
Akácfa u. 60.	özv. Deutsch Hermanné
Almássy tér 17.	Binét Manó
Alpár u. 9.	Schwartz Simon
Barcsay u. 11.	Deutsch Ottó
Csengery u. 8.	Günsz Vilmos
Dob u. 9.	Hartmann Herman
Dob u. 19.	Papper Dezső
Dob u. 21.	Hermel Ida
Dob u. 28.	Fenákel Jónás
Dob u. 29.	Fesztinger Izsák
Dob u. 31.	Anszel Simon
Dob u. 33.	Fesztinger Hermann
Dob u. 35.	Hitközségi iroda
Dob u. 35.	Gecovits Vilmos
Dob u. 37.	Fesztinger Aranka
Dob u. 39.	Bernstein Sámuel
Dob u. 48.	Taglicht Jakab
Dob u. 73.	Weisz Salamon
Dohány u. 57.	Glück Dávid

Csányi u. 2.	Ausch Vilmos
Garay tér 17.	Mandel Éliás
Garay téri csar. 193. fülke	Weisz Izsák
Garay u. 44.	Rebenwurzl fiók
Hernád u. 16.	Hitközségi mézárászék
Kazinczy u. 38.	Muncsik Gyula
Kertész u. 41.	Gecovits Salamon
Király u. 1.	Rebenwurzl fiók
Klauzál tér 14.	Fischler Gyula
Klauzál u. 31.	Büchler Andor
Murányi u. 19.	Heitler és Salzer
Nefejeits u. 45.	Reiner Ferenc
Péterffy Sándor u. 37.	Klein Ábrahám
Péterffy Sándor u. 42.	Kluger Jenő
Rombach u. 2/c.	Illoviits Jenő
Rombach u. 3.	Brettschneider Sucher
Rombach u. 3.	Schlesinger Simon
Rombach u. 8.	özv. Neumann Izsákné
Rotenabiller u. 64.	özv. Löffler Edéné
Síp u. 25.	Löbl Józsefné
Wesselényi u. 13.	Ehrenfreund A. Éliás
Wesselényi u. 18.	Hitközségi mézárászék
Wesselényi u. 18.	Rebenwurzl fiók
Wesselényi u. 25.	Roth Hermann
Wesselényi u. 26.	Scheer Ferenc
VIII. kerület:	
Dobozi u. 17.	Jakubovits Ernő
Főherceg Sándor u. 18.	Schwartz Béla
Karpfenstein u. 2/b.	Gelb Hermann
Karpfenstein u. 21.	Lakker Mózes
Kenyérmező u. 5.	Klein Zsigmond
Kun u. 12.	özv. Klein V.-né és Jakobovits L.
Lujza u. 3.	Grosz Adolf
Lujza u. 14.	Klein Zsigmond
Lujza u. 21.	London Bernát
Lujza u. 36.	Grünwald Manó
Magdolna u. 12.	Mayer Dezső
Magdolna u. 29.	Hitközségi mézárászék
Magdolna u. 40.	Glück Bernát
Magdolna u. 42.	Lakker Mózes
Népszínház u. 42—44.	Schwartz Gábor
Népszínház u. 47.	Jungreis Gyula
Népszínház u. 49.	Wächter Béla
Szerdahelyi u.	Österreicher Artur
Teleki tér 6.	özv. Brunn Zsigmondné
Víg u. 28.	Klein Béla
IX. kerület:	
Erkel u. 5.	Farkas Dávid
Tompa u. 17/a	Hitközségi köz. templom

— **Beküldött hírek.** A *félegyházi* „Bész Avrohom“ imaház Süssan-purimkor szép szijumot rendezett. Lefkovits Lajos felkőszöntője után Weinberger M. kislétai rabbi. Hauer S., Kohn Jakab, Strassburger S. beszéltek. A rendezés Hauer M., Friedmann A., Klein A. érdeme. — A *kúnágotai* orth. ifjúság jól sikerült purimi műsoros előadást rendezett. Szerepeltek: Fein Izidor, Rizl A., Berger J., Indig M., Wolwovits Zoltán és Sándor, Grünfeld S. és M., Mózes F., Deutsch és Grünfeld Noé, Fein I. — A *tornaljai* „Orth. Izf. Ifjak Önképző Egyesülete“ Tornalján és Jolsván sikeres purimi előadást tartott. A bevétel az egyleti könyvtár céljaira lesz fordítva. — A *hajdúszoboszlói* Chevra Kadisa Ador 7-i emlékünnepélyén Katz Ármin főrabbi nagyhatalmú drósóját chevra-sz'üdo követte. A társasvacsorán Grünfeld Herman elnök igen szép beszédet mondott, majd Auspitz Sámuel és Geller Sándor szólaltak fel. — A *szarvasi* jesiva Süssan-purimkor szijumot rendezett, mely alkalommal a főrabbi által megalakított „Szarvas és környéke Sasz-chevra“ helyiségét felavatták. Meisels Henrik főrabbi szellemes „hadron“-ja után Feldmann S. (Derecske), Simon I. (B.-gyarmat), Schwarcz B. (Makó) jesivanövendékek beszéltek. — A *soproni* T. B. kitűnő purimi előadást rendezett Wetzler Benő, Wernsdorfer József és Lerner Oszkár irányításával. Igen jól szerepeltek: Goldstein Zoltán, Neufeld Imre és Jenő, Stössl, Koppel, Alt, Strobach, Braun, Breuer M. és Gy., Schlesinger S., Friedmann E., Linhardt L. Az éneki részt Sonnenfeld jesivanövendék látta el. — A *jaksi* jesiva Gitin-re szijumot rendezett. Altmann főrabbi talpraesett hadron-ja keretében felhívta az ifjúságot, hogy a szemeszterközben is tanuljanak. Tórárt mondott még Kerpel rabbi, valamint a következő növendékek: Auszländer Jenő (Szendrő), Grosz Vilmos (Magyaregrgy), Neuwirth Ferenc (Nyíregyháza), Steiner Andor (Paks), Haber Ernő (Gyöngyös), Bineth Jenő (Dunaföldvár), Müller Hugó (Szedres). — A *gyöngyösi* „Mirjam“-leányegyesület jótékonycélú purimi előadást rendezett, nagy sikerrel. — A *dunaszerdahelyi* Aguda-leányegyesület, purimi előadásának jövedelmét jótékonycélra fordította. A bevezető beszédet Weiner Piroška adta elő. Kiténően szerepeltek: Horovitz Bözsi és Anci, Wetzler Edit és Mancsi, Porgesz Bözsi, Hübsch Erna és Rózi Fleischmann Sári, Pollák Erna, Ungár Eszti és Linka, Stern Irén, Kozma Pipi. — A *munkácsi* „Darké T'süvo“- (T. B.) egyesület esküvői előkészítő bizottsága a köv. tagokból állott: Farbenblum Miklós Kallus József, Heizler Hersi, Sternhell Ise, Perlmutter Emánuel, Fixler Hers Meilech, Bleier Szrul. — A *rakospalotai chasz*, Kohn Jenő, a Kazinczy-templomban sikerült próbaelőadást tartott.

Orth. kóser
של פסח
szalámi,
krakkói,
veronai,
mortodeller,
minden felár nélkül

már kapható
REBENWURZL r.-t.
orth. kóser szalámigyár
Budapest, VII., Kazinczy-u. 41.
TELEFON: 44—9—45.

Rendeljen azonnal alumínium-özüstszerű szédertálat
Mélyen leszállított ára: 18'80 pengő.
Koller csillárgyár, Budapest, VIII., Dobozi-u. 15. Telefon: 31-3-37.

ROSENBAUM G. ORTH. כשר ÉTTERME, BUDAPEST, VII., ROMBACH-U. 2/a.
OLCSÓ MENÜRENDSZER! FIGYELMES KISZOLGÁLÁS!
Széderestékre előfizetéseket a legolcsóbban már most elfogadunk

A Budapesti Autonom Orthodox Izr. Hitközség felügyelete alatt termelt
husvétii orthodox kóser palacktej és tejtermékek
kaphatók és megrendelhetők összes fiókjainknál és az orthodox izr. fűszerkereskedőknél. Központi Tejcsarnok R. T.

Neuwirth Testvérek
óras és ékszerészek
BUDAPEST VI., KIRÁLY-UTCA 28.
Brilláns, ékszerek, ezüst dísz tárgyak, gyertyatartók, menórák, serleg. tórafelszerelések nagy választékban. Olcsó árak. Alkalmi vétel. Saját műhely. Brilláns, arany és ezüst beváltás.
SZOMBAT ÉS ÜNNEPNAP ZÁRVA

Családi hírek

(Négy sorig 4 P, azonfelül soronként 1 P.)
Herskovits Mihály az óbudai hitközség alelnöke, a Talmudtóra és „Solajsz Sz'ü-dajsz“-egyletek elnökének fia *Árpád*, a Filtex Rt. vegyész, eljegyezte *Jerett Annuskát* Pomázról.

A galantai Chabürasz Talmidim szíves mazeltovot kíván Buchsbaum Naftolinak, a szeretett mester fiának, Frank furter Ottónak Salgótarján, Breuer Sándornak Dunaszerdahely, Haas Árminnak Vác házasságukhoz; Ehrenthal Gyulának Bratislava eljegyzése alkalmából.

של פסח ZSIR

nagyban és kicsinyben, a legolcsóbb áron kapható
FENÁKEL JÓNÁS
orth. kóser baromfikereskedésében
BUDAPEST, VII., DOB UCCA 28
Telefon: 31—6—73.

BECKERT HUGÓ
parókakészítő specialista
A legujabb modellek állandóan raktáron.
Budapest, Dob ucca 27.
(Skrek-ház) Lift.

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 fillérés levélbélyegekben is. Jelég levelek továbbításához 20 filléres bélyeg mellékelendő.

A mándoki orth. izr. hitközség az üresedésben levő metszői állásra ezennel pályázatot hirdet. Pályázhatnak oly 40 éven aluli magyar állampolgárok, kik kimondottan kellemes hangú, jó előímadók és három elismert orth. rabbittól képesítést nyertek. Fizetés megegyezés szerint; utiköltséget csak a megválasztottnak térítünk meg.

Friedmann Hermann hitk. elnök

ORTHODOX KÓSER שול בור

prima asztali 56 f. || pecsenyebor 70 f. || tokaji bor . 80 f.
Kellemes szederesték! O l c s ó á r a k !
Tel.: 37-9-89, 43-9-96 **NISZEL-ÉTTEREM, ROMBACH-U. 16** Tel.: 37-9-89, 43-9-96

Orth. kóser שול a budapesti orth. rabbiság felügyelete alatt készült boszniai szilva ládában, burgonyaliszt, ecetsav és az összes létező husvétli fűszer- és gyarmatarúk a legolcsóbb és országosan elismert legmegbízhatóbb:
AMSZEL SIMON Budapest, Dob u. 31. Tel.: 35-6-02.
Peszachí árjegyzéket kívánatra küldök.

שול mindenfajta nyers- és sajátpörkölésű legfinomabb **kávét, teát, szilvát** s mindennemű **peszachi cikket** a legjutányosabb áron szállít bárhová bérmentve **Stark Hermann** fűszernagykereskedés és villanyerőre berendezett kávépörkölté **Berettyóújfalun.** Kívánatra hechszerrel szolgálók.

Orth. שול כשר a helybeli orth. rabbiság hechserevel ellátva Csomaolt és lédig tea. Szilva ládás és zsákos, burgonyaliszt, ecetsav. Saját pörkölésű kávék, szilvórium, tokaji borok **legolcsóbban** Telefon Nagyban, Kicsinyben **Özv. PAPPER DEZSÓNÉ Budapest VII., Dob u. 19. Sz. 34-5-30**

**STERN MÓR SZILVÓRIUMFŐZDE, RUM- ÉS LIKÓR-
GYÁR, BORNAGYKERESKEDÉS**
UZHOROD Főüzlet: Radvány-u. 80. Telefon: 194.
FIÓKÜZLET: SZOBRÁNC-UTCA 46. TEL: 462.
Ajánlja Szlovákia részére kítűnő **שול** szilvóriumát, törkölyét, seprőjét, valamint ungvári, szerednyei, hegyaljai és palesztinai tisztán kezelt borait.

Megérkeztek a tavaszi divatujdonságok
selymek, szövetek és mindennemű mosó-
árúk, az olcsóságáról előnyösen ismert
Spitz Hermann divatáruházába
VII., Erzsébet-körut 34. sz. (Royal Orfeummal szemben.)
— Szombat és ünnepnapokon zárva. —

Orth. kóser שול
olvasztott zsír a legolcsóbb
napiáron kapható.
KATZ ÉS GÜNS
orth. baromfikereskedőknél
VASVÁRI PÁL-UTCA 1.

ORTH. KÓSER שול
uradalmi fajborok,
tokaji borok
legolcsóbban csak

KORNFEIN ÁBRAHÁMNÁL
szerezhetők be!

Kívánatra házhoz szállítva. Tel.: 42-2-91.

Apró hirdetések

Huszonegy év óta közvetít házasságo-
kat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. Tele-
fon. Cégnélküli levelezés.

Böröndök és finom bőrárúk gyártása
Zur Löwin" a legolcsóbb bevásárlási
forrás. Tul.: Löwy Fülöp, Bratislava,
Michalska 5.

Miskolcon Hitterné szefard orth. kóser
vendéglője, Zsolcay kapú 22., ujonnan
berendezve. Izletes házikoszt. Utazók
találkozóhelye. Filléres gyorsok érke-
zésekor filléres menü.

Jesivaelőkészítő tanfolyamot létesíték!
Elemít kijárt növendékek nálam **chü-
mis-rasi, gemöre tájszefesz stb-ben a**
legkötönyebb eredményt értek el. Első-
rangú teljes ellátás és oktatás díja
mindössze havi 40 pengő. (Referencia
Altmann Simon főrabbi urnál.) Werz-
berger Manó hitoktató (melamed), Paks
D"ש-t, tizenkettő kötet, amsterdami,
jókarban, eladó. Cím a kiadóban.

Miskolciak figyelmébe! Mindennemű pe-
szachi fűszerárú, bor, szilvórium, leg-
jobb minőségben, Blau Sándornál, Vö-
rösmarty utca 68.

Talmudtudós hagyatékából származó ér-
tekes héber könyvtár jutányos áron
eladó. Ajánlatokat „ritka alkalom” jel-
ligére a kiadóba.

Melamed és majre hajroó-nak ajánlko-
zom. „Magid nilfo” jelige.

Aranyműves és ékszerész: Abrahamsohn
Aladár, Bratislava, Sturova 1. Passage
Mestska Sportelna. Saját gyártmá-
nyok! Átdolgozások, javítások, mo-
nogrammok a legolcsóbban!

Középkorú asszony ajánlkozik szerény
igénnyel kisebb háztartásba. „Egye-
dülálló” jeligére.

Szombattartó szobafestővel dolgoztasson!
Elsőrangú erő: Davidovits szobafestő
és mázoló mester. Laudon u. 7. Ház-
mesternél.

Ötvenöt éves vallásos, egészséges hölgy,
üzletben jártas, férjhez menne hozzáillő
vallásos férfihez. „Igen” jelige.

Partiet keresek fiam részére, ki minden
tekintetben elsőrendű, kítűnő **bóchür**
jóré somájt és nagyjainktól **hatorasz**
hajroó-val rendelkezik. Oly házassá-
gról lehet szó, ahol dajon-állás elérhető,
vagy egy szép baal-batisch schidiich.
„Szimon tajv” jelige.

Legjobb és legolcsóbb bor: peszáchra
Steiner Gyula bortermelőnél, Pakson.
Jahrzeit-táblát és könyvet készít 75 szá-
zalékos rokkant. Szíves pártfogást kér:
Magyar Lajos V., Csáky utca 12/a III. 23

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET,
Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel. 40-6-79

Peszachí szám

Budapest, 1933. április 10.
5693. Niszon 14.

70 fillér

IX. évfolyam 14-15. sz.

אללנעמינע יידישע צייטונג

ביה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót זליל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Kalföldre 25 P.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Peszach ünnepe 5693-ban

Irta: Óbudai FREUDIGER ÁBRAHÁM, a budapesti orth. hitközség elnöke

„Al töczvü, chedevasz Hasém juhe
mönizchem — ne bánkódjatok, hanem
az Örökkévalóban való öröm legyen
a ti erősetétek.”

E szavakat intézte egykoron *Ezro*
Haszajfër Izraelhez, amely ünnepre
készülődött, de a viszonyok olyanok
voltak — a szentély romba dőlve, nagy
zsidóellenes gyűlölet az országban —,
hogy nehéz volt ünnepet ülni. Ilyen
hangulatban köszönt be hozzánk a
mai nehéz, viszontagságos, vesztér-
hes viszonyok közepette a mi ünne-
pünk is. Sohasem hittük volna, hogy
a kultúra korszakában ennyire jutunk,
hogy a *humanizmus* helyét a *hama-
nizmus* foglalja el sok országban. Mi-
lyen szívünkhöz szóló ige tehát az,
amikor a Tóra így szól: (בצר לך . . .)

„Ha bajban leszel, akkor utólrának
ezek a szavak az *időknek a végén*,
viisszatérés majd az I'tenhez, mert
irgalmas I'ten az Örökkévaló, nem
hagy el téged, nem ront meg téged,
nem felejt el az *öseiddel kötött szö-
vetséget*.” Ezt a bibliai ígét a bölesek
olyan mélységesnek tartották, hogy
megtalálták benne a *jövendő megvál-
tás* előfeltételeit, lelki és erkölcsi alap-
jait. Mert így tanítja a Midras is:
לעתיד לבא אין ננאליים אלה מתוך הדברים
הללו: מתוך צרה דכתיב בצר לך מתוך
השונה דכתיב ושבת עד די אלוקיך מתוך
המים דכתיב כי כאל רהום די אלוקיך מתוך
זכות אבות דכתיב ולא ישכח את ברית
אבותיך מתוך הקץ דכתיב ומצאוך כל הדברים
האלה באהרית הימים (מדרשם ומחנה)
Izrael nem váltatik meg, csak „bajok”
közepette, „megtérés” által, az i'teni
„irgalom” következtében az „ösök ér-
demeiben” és a messiási „megváltás-
sal”, mert milderre céloz a fent idé-
zett bibliai vers.

És ha körülnézünk, s ünnepünkre: a
miczrájimi megváltás és a jövendő
megváltás ünnepére gondolunk, akkor
megállapíthatjuk, hogy az első felté-
tel a „baj”, a szenvedés, a legtelje-

sebb mértékben megvalósult. Való-
sággá lett rossz értelemben a bibliai
hasonlat: „Ivadékaid olyanok lesznek,
mint a föld pora”, azaz taposni fognak
rájuk mindenütt. Ismét megismétlő-
dött a régi történet, a tény, amelyről
megemlékezünk az ünnepi szédernél:
„Minden korban támadnak reánk,
hogy elpusztítsanak bennünket, de az
I'ten megment bennünket”. A zsar-
nokok nem akarnak tanulni a törté-
netből. Ugy van ez, tanítja a *Midras*
Tanchümo, mint a próféta igéjében:
„A néptömegek zúgnak, mint a tenger
hullámai”, mindegyik hullám el akarja
nyelni a világot, de megtörik a tenger
homokján, így van Izraellel s ellensé-
geivel. Jött Fáraó, el akarta pusztí-
tani, *elpusztult ő*, Amoléknak tanulnia
lehetett volna ebből, nem tanult, pusztí-
tani akart és — ő *elpusztult*. Nem
tanult e példából sem *Szechajm* sem
Ojg, és — ők is épen így jártak. Meg-
rendül az emberi haladásban és a kul-
túrában való hit, amikor hihetetlen
gyűlölettel fordulnak az ellen a vallás-
felekezet ellen, amely a mai művelt
emberiségnek a vallásos gondolatot
adta és mely évezredek óta az európai
műveltségben és kultúrában olyan
nagy szerepet játszik. Legnagyobb
szerencsétlenség — mondja a Talmud
bölese —, ha egymással ellentétes ba-
jok érik a zsidóságot (*czorajs sz rá-
bajsz: senaaszü czorajs sz loze*),
azaz: egymással ellentétes okból szár-
mazik a gyűlölet, de azért — *egyesül*
a zsidóság ellen. Ilyen ellentétes okok-
ból keletkező gyűlöletet látunk egy-
felől Oroszországban, ahol lehetet-
lenné akarják tenni a vallást és ha-
gyományos törvények gyakorlását.
Másfelől Németországban azt hangoz-
tatják, hogy nem a *vallást* akarják
bántani, hanem a zsidó *fajnak* izen-
nek háborút. Akárhogy fogjuk tehát
a dolgot, a fő az, hogy *ürügy lehes-
sen az üldözésre*. Olyan az, mint

ahogy *Lessing* írja: „*Tut nichts, der
Jude wird verbrannt*.”

És ilyen bajok közepette, hogyan
ünnepeljünk? Honnan vegyük a nan-
gulatot és lelkierőt az ünneplésre?
Érre megfelel *Jehüdo Halévy*, a nagy
költő, amikor azt mondja: „az embe-
rek szolgálai időnek a szolgálai, de az
Örökkévaló szolgálai egyedül szabad.”
Aki nek egész beállítottága az em-
berhez tapad, azok alá vannak vetve
a változásnak, az időnek, de a mai ün-
nep épen ki akarja emelni tekintetün-
ket az emberi hatalom és zsarnokság
szűk köréből és fel akar emelni ben-
nünket abba az atmoszférába, ahol az
I'ten szelleme, az igazság, a szabadság,
a szeretet honol és ahol az örökkévaló-
ság erkölcsi törvényei uralkodnak.
Izrael fiai, ha I'ten szolgálai, *fel tudnak*
emelkedni az idő mostohasága fölé.
Nem pusztulhat el a zsidóság amíg ön-
magában bízik amíg érzi hogy I'tennel
való kapcsolata nem szűnt meg. Het-
ven vérengző farkas ostromolja és tá-
madja Izraelnek gyöngé bárányját és
nem bír vele mert hatalmas a pásztor,
aki vigyáz reá.

Ha bajban is vagyunk, hinnünk kell
a megváltásban, amelynek előfeltétele
elsősorban az: *mitajch t'süvo*, hogy
„megtérjünk”, hogy elfordítsuk tekin-
tetünket az emberi gyűlöletől és ön-
magunkat vizsgálva arra igyekezzünk,
hogy a mostani pogányság és gonosz-
ság közepette hívek maradjunk ahoz,
hogy hivatásunk hirdetni az Egyetlen-
egy I'tent. És a szomorú körülmények
ne tántorítsanak el bennünket attól,
hogy I'ten: *mitajch rachmim* irgal-
mában ne bízzunk. Egész történetünk
arról szól, hogy amikor bajban vol-
tunk, megnyilatkozott az Ő kegyelme.
S különösen nem jog nélkül várhatjuk
ezt az i'teni kegyelmet, ha lelkileg egy-
befűződünk a mi történetünkkel és
mitajch z'chüsz ovajsz
az ösök érdemeinek szelleme él ben-